

REVILJA GLASBENE Mladine SLOVENIJE 79/80/št3
JUBILEJNA ŠTEVILKA

GM

GM

REVija
GLASBENE MLADINE
SLOVENIJE
79/80 / št. 3/5.12.79/L.10
JUBILEJNA
BREZPLAČNA
ŠTEVILKA

FOTO: LADO JAKŠA

Naslov uredništva:

Revija GM, Krekov trg 2/II, 61000 Ljubljana, telefon 322-367. Račun pri SDK Ljubljana, 50101-678-49381. Izide osemkrat v šolskem letu, celoletna naročnina 30 din. Brezplačna jubilejna številka.

Uredniški odbor:

Miloš Bašin (tehnični urednik in oblikovalec), Urška Čop, Lado Jakša, dr. Primož Kuret (glavni urednik), Igor Longyka (odgovorni urednik), Mija Longyka (lektorica), Kaja Šivic (resorna urednica), Bor Turel in Metka Zupančič.

Uredniški svet:

Sonja Cigan (GMS), Tone Lotrič (ZKOS), Silvester Mihelčič (GMS), Jože Stabej (DGU) – predsednik, Dane Škerl (DSS), Mirko Vaupotič (ZSM), Dušan Vodišek (ZDGPS) in delegacija uredništva (glavni, odgovorni in resorni uredniki).

Revija GM izdaja Glasbena mladina Slovenije. Grafično pripravo izdeluje Dolenjski list v Novem mestu, tiska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Revija je oproščena temeljnega davka od prometa proizvodov po sklepu republiškega sekretariata za informacije 412-1-72, z dne 22. oktobra 1973. Sofinancirata jo kulturna skupnost Slovenije in izobraževalna skupnost Slovenije.

Dragi prijatelji Glasbene mladine, dragi bralci!

Pred vami je nova številka GM, ki smo jo v celoti posvetili jubilejem naše organizacije. Izdajamo jo tik pred 3. programsko-volilno sejo republiške konference Glasbene mladine Slovenije, ki bo začrtala pot organizacije v novem dveletnem mandatsnem obdobju.

Deset let GMS oziroma petnajst let od njenih prvih začetkov ni dolga doba. Zdi se, da tak jubilej še ne more biti priložnost za slavo. Tako je sodilo tudi predsedstvo GMS, toda hkrati ugotovilo, da je obletnica nedvomno primeren trenutek za delovni obračun, za pogled na prehojenih petnajst let, za kroniko nastajanja in razvoja organizacije.

Delovni obračun bo opravila programsko-volilna konferenca 10. decembra, kroniko razvoja pa prinaša pričujoča jubilejna številka. V njej boste našli prispevke tistih dolgoletnih zvestih glasbenih mladincev, ki so največ pripomogli, da je oživela ideja Glasbene mladine in se spremenila v stvarnost; tistih, ki so zastavili svoje moči, znanje in navdušenje za to, da je ta stvarnost postala trdna organizacija, ki ima danes ugledno mesto v kulturnem življenju naše domovine.

Prikaz razvoja Glasbene mladine Slovenije, ki ga razgrinja pred vami jubilejna številka, gotovo ni popoln. Prebogata je bila dejavnost, da bi jo lahko prikazali drugače kot s kratkimi prerezi. Nemogoče je omenjati vse organizatorje, izvajalce in dobrotnike, ki so s predanim poklicnim ali ljubiteljskim delom mladim rodovom razkrivali vrednote glasbene umetnosti in jim bogatili duhovni svet. Mnogo je znanih in še več neznanih imen, ki so del svojega življenja posvetili Glasbeni mladini in prispevali večji ali manjši delež k razvoju organizacije. Vsem tem gotovo ni do hvale: njihovo zadoščenje je zavest, da so za mlade storili kar so največ mogli, da so jim po svojih močeh nudili najboljšo glasbeno vzgojo.

Kdor bi torej hotel podrobno spoznati življenje in delo Glasbene mladine Slovenije, bi moral prelistati deset letnikov revije GM, moral bi se zagristi v debele arhive zapisnikov in poslušati na stotine radijskih oddaj. Spoznal bi marsikaj, ne bi pa začutil pristnega utripa, ki ga lahko doživiš samo „v živo“, na komentiranem koncertu glasbene mladine, na kvizovskem tekmovanju, na klubskih pogovorih ali v poletnem taboru Glasbene mladine...

Okrog 2000 komentiranih koncertov v desetih letih, pet glasbenih kvizov, deset letnikov revije GM, trije glasbeni tabori, trije Dnevi GMS – to je najbolj skup številčni povzetek delovanja, ki je zajelo okrog 300.000 mladih poslušalcev v Sloveniji. Kako impozantne so šele številke za celo Jugoslavijo! Petindvajset let že deluje Glasbena mladina v Srbiji in na Hrvaškem, nekaj manj v drugih republikah in pokrajinah. Četrtsotletni jubilej glasbene mladine v Jugoslaviji, ki smo mu namenili prostor v tej številki hkrati s kratkimi predstavami GM v republikah in pokrajinah (vse nam žal niso poslale podatkov), priča o tem, da ima svetovna ideja, ki je vznikla na pragu druge svetovne vojne, tudi pri nas že trdno tradicijo.

Toda ta tradicija ne zaostaja za časom. Glasbena mladina je, kakor pravi v svojem prispevku Miodrag Pavlovič, eden naših najuglednejših glasbenih mladincev, postala del družbenega sistema. Dodal bi, da je aktivno sprotno vključevanje v samoupravno preobrazbo naše družbe ena od bistvenih kvalitete glasbene mladine, kajti ravno to je pot, ki ji zagotavlja ustrezno mesto v vzgojnoizobraževalnem sistemu, kulturnem življenju in družbi v celoti.

Dragi prijatelji Glasbene mladine, dragi bralci! Upam, da mi niste zamerili, ker se mi je tale uredniški uvodnik izmuznil v hvalospjev organizaciji, njenim ustvarjalcem in nosilcem dejavnosti. Pravzaprav to ni nič čudnega, saj je takšen tudi namen jubilejne številke. A ne edini namen: pogled nazaj odpira tudi vidike v prihodnost. Da bo takšen pogled nazaj tudi kritičen in da bo tako lahko odprl pravo pot naprej, pa bo Glasbena mladina zagotovo poskrbela!

IGOR LONGYKA
odgovorni urednik revije GM
in podpredsednik GMS

V bitki za pravo glasbeno kulturo

Pomembni jubileji, ki jih v teh dneh praznujejo Glasbena mladina Slovenije, GM Ljubljane in glasilo GMS, Revija GM, so priložnost za ugotovitev, kako pomembna je bila odločitev, da mladina tudi skozi organizirano gibanje izrazi svojo željo in pripravljenost, da se pobleže seznaniti z glasbeno umetnostjo, da sama postane aktivnejši ustvarjalec glasbenega dogajanja in da svoje zorenje kar najtesneje poveže z glasbo.

Delo, ki ga je opravila glasbena mladina od ustanovitve do danes, je tako pomembno, da si sodobnega kulturnega utripa brez njene dejavnosti, brez nesebičnih prizadevanj njenih aktivistov enostavno ne da več predstavljati. Začela je v času, ko je kulturno vzgojna funkcija

naših šol vedno bolj pešala. Tudi glasbene institucije kulturni vzgoji niso odmerjale pričakovane pozornosti, glasbeno šolstvo pa je bilo in je še v mnogih izobraževalnih skupnostih obravnavano kot pastorek, kot nekaj, kar le odvečno obremenjuje sicer pregrete finančne pokazatelje in zahteve našega šolstva. Bili so to tudi časi vulgarnega vdiranja pogrošne glasbe v naše radijske programe, (televizijske bistveno manj), njenega zmagoslavnega pohoda v programe diskografskih hiš, raznih diskotek in vaških veselice.

V časih torej, ko je bilo treba dobesedno biti bitko za človeka dostojno glasbeno kulturo, je glasbena mladina, skupaj z drugimi naprednimi silami v

glasbi, tudi tistimi v RTV in pri producentih, pa v Slovenski filharmoniji in obeh operah, v ZKOS, v pihalnih godbah in stoterih pevskih zborih, društvih glasbenih umetnikov in skladateljev, v glasbenih šolah itd. ohranjala visoko kakovost programov, privrženost vse večjega števila mladine tistemu, kar je v glasbeni umetnosti lepega, plemenitega, napolnjenega s humano in osvobajajočo vsebino — ne glede na vrst glasbenega ustvarjanja.

Največje priznanje, ki ga v tem jubilejnem trenutku lahko izrečemo glasbeni mladini, je prav gotovo želja, da bi se mladi tako, kot so se povezali v glasbi in za glasbo, povezali tudi na drugih področjih umetniškega ustvarjanja. In zato ne le

znotraj domovine, temveč tudi tako, kot si je to prizadevala glasbena mladina v sedaj že tradicionalnih medrepubliških in mednarodnih glasbenih srečanjih in akcijah. Napredno jedro mladine naj bi tako v glasbi kot v literaturi, likovni umetnosti ali gledališču v prihodnje še odločneje iskalo resnico in lepoto, plemenitilo in bogatilo svojo osebnost in sprejemalo umetnost tako, kot jo sprejema naša Zveza komunistov — kot mogočno sredstvo delavskega razreda v boju za svojo osvoboditev in za nastanek svobodne skupnosti združenih proizvajalcev, pa najsi gre za katerokoli vrst glasbenega ustvarjanja.

MITJA ROTOVNIK
član izvršnega odbora
republiške konference SZDL

Naših deset let

Med velike manifestacije GM v letošnjem letu se s svojim prvim vidnejšim jubilejem upravičeno uvršča tudi GM Slovenije. Pred 10 leti je s prizadevanjem peščice zavzetih ljudi na prvih poganjkih dveh mestnih organizacij (Ljubljanske in mariborske) vzniknila republiška organizacija GM. Gibanje, ki se je že pred 25 leti dodobra zasidralo v Srbiji in na Hrvaškem in nato tudi v drugih republikah, je spodbudilo tovariše pri ZKPO Slovenije, takratnega predsednika Iva Tavčarja, Marjana Gabrijelečiča in druge, da se je oblikoval pripravljalni odbor in da so se njegovi člani lotili priprav za nastanek republiške organizacije. In ko je pobudo podprl Kulturno-prosvetni zbor skupščine SR Slovenije, je bil 12. decembra 1969 ustanovni občni zbor GMS. Naj omenim imena ki jih beleži informativna številka časopisa Glasbena mladina kmalu po ustanovitvi organizacije. Gradivo za ustanovni sestanek so pripravili poleg že omenjenega Marjana Gabrijelečiča še Cvetko Budkovič, Pavel Kalan, Aleksander Lajovic in Janez Hoefler. Sredstva, da je organizacija lahko pričela delo, je zagotovil Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti SR Slovenije.

Ustanovni občni zbor je potekal v ustvarjalnem vzdušju odprtega dogovarjanja številnih prisotnih, med katerimi so bile ugledne osebnosti glasbenega, kulturnega in političnega življenja iz središča in drugih krajev Slovenije, prav tako pa tudi gostje, ki so zastopali GM Jugoslavije in nekaterih republik, predvsem Hrvaške in Srbije. V svojih nastopih so izražali pripravljenost za pomoč in sodelovanje vseh nosilcev glasbenega in kulturnega življenja Slovenije in tudi širše domovine. Že od samega začetka smo se v organizaciji zavedali, da morata Glavni odbor in tajništvo GMS upoštevati nekatere posebnosti v glasbenem življenju na Slovenskem. Predvsem še, da naša organizacija ne vstopa v popolnoma prazno področje, marveč da obstaja že od prej nekaj

posameznih dejavnikov, ki ne-povezano posredujejo glasbeno kulturo mladim. Poleg Ljubljane in Maribora sta za mladinske koncerte in druge glasbene prireditve posebej skrbela zlasti Celje in Koper. Prav tako so nekatere osrednje glasbene ustanove, kot so SNG-opera in SF, redno programirale tudi mladinske abonmaje. Prireditvena poslovalnica Ljubljanski festival je tudi že posredovala zanimive koncertne sporede za mladino. Z njimi je segla med drugim tudi v nekatere oddaljene kraje, kar je bilo za prve izkušnje in možnosti GM zelo dragoceno.

V prvih programih GMS se kaže prizadevanje glavnega odbora, da se čimprej ustvari mreža osnovnih skupnosti in da prevzame republiška organizacija predvsem vlogo povezovalca in pobudnika. Pri koordinaciji pa se je še dolgo časa zatikalo. Dobra želja GMS, da nevsiljivo ponudi večjo načrtovitost, strokovnost in postopnost v bolj razvejanih programih glasbe za mlade, glasbenih in širše kulturnih aktivnosti mladih, ni vselej naletela na najboljši odmev. Za začetne uspehe so bili odločilni velika zavzetost naših prvih aktivistov oz. animatorjev, strokovna odgovornost in realnost zastavljenih nalog. Kaj kmalu se je iz naših glasbenokulturnih razmer, ki so nekoliko drugačne kot

tiste v drugih republikah, izluščilo troje temeljnih nalog, ki ostajajo za GMS enako aktualne vse do letošnjega prvega jubileja in morda še čez: široka mreža aktivnih osnovnih organizacij, ki naj ne bi temeljile predvsem na teritorialnem načelu, ki bi živele povsod tam, kjer je veliko mladih, v šolah, organizacijah ZD, krajevnih skupnostih; pester in strokovno dognan program glasbenih prireditev GM za različne starosti mladine, ki ga že leta za vsako sezono sestavlja prizadevna programska komisija in uresničuje organizacija širom po Sloveniji in tudi prek meja; in končno časopis Glasbena mladina ali zadnja leta revija GM.

Prav zaradi ustanovitve GMS, zaradi novega subjekta na področju glasbene kulture, animacije zanj med mladimi, zaradi odločnosti, da postavimo na noge organizacijo, ki bo mogla veliko storiti za načrtnejše spoznanje in razumevanje vseh zvrsti in oblik glasbe, in sploh kulture in umetnosti med mladimi, so bili odmevi na ustanovitve GMS in začetno zastavljeno delo zelo različni, da ne rečem, nekateri celo manj spodbudni. Odločila je volja, ki pa ni bila v pomoč samo za začetek. Tudi kasneje se je v življenju organizacije večkrat pripetilo, da ji ni šlo najbolje, da so bile njene pobude tako ali

drugače zavrte, vendar se ni nikdar zgodilo, da ne bi bila kos svoji osnovni nalogi, svojemu temeljnemu programu. Menjale so se generacije, v mreži osnovnih organizacij je zaskripalo enkrat tukaj, drugič tam, pomlajevala so se vodstva, spreminjala se je redakcija časopisa; a iz vseh kadrovskih in drugih premikov je GMS vselej izšla še čvrstejša in še bolj številna. Organizacija GM se ob svojem začetku ne more postaviti z eruptivno razvejanostjo. Svojo mrežo organizacij, svojo vse večjo vsebinsko dorečenost in številnost, svojih naročnikov je v vseh teh letih gradila postopoma s skromnimi koraki in domišljenimi potezami, pri čemer se krivilja rasti ni nikdar nehala pomikati navzgor. Ali je bilo mogoče storiti še kaj bolj opaznega? Morebiti, vendar bi se ob takšnem razglabljanju kaj kmalu znašli v problematiki, ki ni samo problematika GM, marveč vseh tistih organizacij in društev, ki združujejo mlade v eni od interesnih dejavnosti in ki tudi iz objektivnih razlogov še niso mogle v celoti uveljaviti nove družbenoekonomske odnose. A še na nekaj je treba opozoriti: mnogokje prisotna slovenska posebnost, ki se kaže v zavzetosti predvsem za svojo akcijo, za lastno dejavnost in ne za skupno načrtovanje in široko povezano aktivnost, še vedno očrtuje možnosti tudi organizaciji GM. Koncerti, klubski večeri, predavanja, seminarji, glasbene oddaje radia in televizije za mlade, vse nastaja in je uprizorjeno preveč posamič in vse premalo iz skupnega zavestnega nagiba, ki jih narekujejo programska osnova, načrt in aktivnost GM.

Že na ustanovnem občnem zboru izvoljeni glavni odbor kaže na vseslovensko prisotnost. Med njimi so imena tovarišev, ki še danes v veliki meri prispevajo, da je organizacija GM organizacija mladih in da je med njimi med opaznejšimi. Naj omenim podpredsednika Janeza Bitenca, prvega tajnika Janeza Hoeflerja, člana Klavdija Koloinija, Primoža Lorenza,

Eden od iniciatorjev Glasbene mladine Slovenije in njen dolgoletni predsednik Miloš Poljanšek (desni) v pogovoru z Ivom Vuljeničem, začetnikom gibanja Glasbene mladine v Hrvatski in častnim predsednikom Glasbene mladine Jugoslavije. Posnetek je nastal na programsko-volilni konferenci GM Slovenije leta 1977 v Ljubljani.

Jubileji Glasbene mladine

Teo Marn, Ivana Ščeka, Cirila Vertačnika, Ladislava Voerösa in Franca Zupančiča. Svoje predstavnike so delegirali tudi SF v Ljubljani, Opera in balet SNG v Ljubljani, RTV Ljubljana, PP Festival v Ljubljani, Zavod SRS za šolstvo, Društvo slovenskih skladateljev, Društvo glasb. umetnikov Slovenije, Skupnost glasbenih šol Slovenije, Akademije za glasbo v Ljubljani, osnovna skupnost GM Ljubljana in Maribor.

Kaj kmalu je bilo vzpostavljeno tvorno sodelovanje z mladinskim listom Pionir. Hkrati s prvim glasbenimi manifestacijami med mladimi je organizacija pričela z načrtnim propagiranjem in širjenjem idej in ciljev gibanja GM. Maja 1970 je bila natisnjena poizkusna oz. informativna številka časopisa Glasbena Mladina. Kasneje, že jeseni, je pričelo glasilo redno izhajati in je danes številčno in vsebinsko najbolj točen pokazatelj dela, rasti in uspehov slovenske organizacije GM. Časopis se je kot strokovno informativni list in edini te vrste uveljavil tudi širše v jugoslovanskem prostoru, največ pa ga bere šolska mladina.

Razveseljev napredek GM v Ljubljani se je pokazal pri odzivnosti mladim na koncertih GM. S kvalitativnimi glasbenimi prireditvami in strokovnimi komentarji je uspelo mestni organizaciji kmalu prodreti do Litije, Polhovega Gradca in Brezovice.

S programi GM, ki so bili iz leta v leto tehtnejši in strokovno bolj zasnovani, je dajala maloštevilna strokovna služba svojim animatorjem in prek njih tisoče mladim poslušalcem širrom po Sloveniji prvo konkretnjšo informacijo in možnost neposredne akcije. Koncertom v Ljubljani, Mariboru, Celju Kranju, Novi Gorici, Kopru in v drugih krajih so se pridružili za skromne denarje prvi koncerti v odročnih, manj razvitih krajih in tako se je začela širiti mreža in aktivnost GM. Pri organiziranju koncertov za mlade so vodstva GM posebno pozorna na komentarje in razlagalce vsebine in obdobja, v katerem je posamezno delo nastalo.

Na različnih ravneh je prevladovalo predvsem zanimanje za ustvarjalnost prejšnjih ob-

dobij. Prve kritične ocene programov GMS so opozorile, da so sodobni domači in tuji ustvarjalci vse premalo predstavljeni. Prav tako se podoben odnos kaže v šolski praksi, saj tudi tu prevladujejo nesorazmerja in distanca do novih glasbenih stvaritev.

GM Maribor je bila s svojimi 50 glasbenimi prireditvami ostalim krajem pa tudi Ljubljani ves čas spodbuden vzgled. Ob Aleksandru Lajovicu, enem od pionirjev gibanja GM v Sloveniji, naj omenim tudi drugega velikega prijatelja GM, danes že pokojnega Ferda Filipiča. Njuna je bila zasluga, da je organizacija v mestu ob Dravi dosegla tolikšne uspehe. Njima so se v Mariboru kmalu pridružili številni mlajši delavci, Vlado Golob, Metka Čurman, Tone Žuraj in drugi. Leta 1974 šteje GMS že 18 organizacij osnovnih skupnosti. To leto so bile na novo ustanovljene skupnosti v Trzinu, Škofji Loki in Radovljici. Na novo pa je zaživela tudi organizacija v Trstu. V drugih petih krajih se prav tako pripravljajo na ustanovitev osnovnih skupnosti. S pripravi na II. tematsko konferenco GM Jugoslavije, ki je bila jeseni istega leta, in anketo med delavsko in kmečko mladino, je slovenska organizacija skušala priti do novih možnosti širjenja glasbene kulture med tisto mladino, ki še ni vključen v njeno načrtno delo.

Petdnevno Srečanje pozimi 1974, ki ga je pripravila GM Zagreba, je pokazalo nove mož-

nosti. V novo zgrajeni koncertni dvorani Vatroslav Lisinski, njen direktor je ugledni kulturni delavec in dolgoletni častni predsednik GMJ, Ivo Vuljević, se je zvrstilo 8000 mladih poslušalcev iz 28 organizacij iz vse Jugoslavije. Med njimi jih je bilo tudi 8 iz naše republike, in sicer iz Ajdovščine, Ljubljane, Maribora, Metlike, Murske Sobote, Nove Gorice, Novega mesta in Trzinca.

V veliki glasbeni manifestaciji, tekmovanju gojencev glasbenih šol Jugoslavije, aprila 1974 v Ljubljani, je pri organizaciji sodelovala tudi GMS. Prireditelj je zaključil evropski koncert, t. j. nastop vseh nagrajencev z orkestrom SF iz Ljubljane. Nastopajoči in poslušalci, med katerimi je bilo največ mladih, so polni navdušenja manifestirali pripadnost glasbi in doživljanju njene lepote.

Jeseni 1974, v družbeno in politično razgibanem letu, je svojo družbeno in kulturno vlogo, svoje možnosti in možnosti za krepitev družbene, samoupravne vloge delavca, da sam odgovorno gospodari z vsem tistim, kar ustvari in da z ustvarjenim zadovolji sebi in svojim tudi kulturne potrebe presojava tudi GM. Razvijanje samoupravne in širše kulturne zavesti mladim delavcem je postalo prevladujoča naloga. Dolej smo se večji del zadovoljevali z dejavnostjo med šolsko mladino. Še vedno kadrovske šibike smo zapostavili poklicne in strokovne šole, ki so edine povezane neposredno s proizvodnjo. Hkrati z upoštevanjem

nakazanih statističnih sprememb smo se dogovorili o delovnem programu, v katerem je načrtovana akcija vseh naših sil, da svoje programe usmerjajo v prid razvoja kulturnega življenja v organizacijah ZD in krajevnih skupnostih.

Že tedaj je postalo jasno, da je ob preskromnih materialnih možnostih GM aktivnost med delavsko mladino tista stvarna možnost, prek katere bo organizacija prišla do materialnih sredstev. Na IX. kongresu ZSMJ je postala GM na osnovi novega statuta kolektivni član te množične politične organizacije mladih. Iz akcijskega programa ZSM je bilo mogoče jasno razbrati, da prevzema GM odgovorno nalogo kulturnega osveščanja mladih generacij. Nova, tesnejša povezanost GM z ZSM je dobila z natančno izdelanim programom še širše in hkrati zahtevnejše tlorisne dele. Prevzela je izobraževanje mladih, ki prek šol niso bili seznanjeni z umetnostno vzgojo.

Primeri, kot so pogovor z mladimi v tovarni SAVA Kranj, ki se je odvijal v času zanimivih kulturnih prireditev, so pokazali, da je potrebno nenehno dobro seznanjati mlade delavce z dejavnostjo GM. Včasih kar pozabljamo, da mlade generacije dozorevajo in se umikajo med odrasle in da prihajajo na njihovo mesto nove, še neseznane z našo dejavnostjo in premalo kulturno osveščene, in da je z njimi treba začeti znova.

Na začetku 1975 so stekle na prvem radijskem programu RTV Ljubljana polurne informativne oddaje z naslovom Iz dela GM Slovenije. Najbolj razširjeno sredstvo informacij nenehno krepki zanimanje za življenje GM, pri čemer seznanja poslušalce in tudi gledalce z vedno novimi in živimi prijemi in manifestacijami mladim v GM.

Posebna oblika popularizacije glasbe so kvizi. Pobudo, ki je prišla najprej iz vrst GM Srbije, je prevzela tudi slovenska organizacija. Vsako leto zapovrstjo se zadnjih pet let vrstijo izbira tekmovanja, ki se jih udeležuje veliko ekip iz osnovnih šol. Finalna srečanja prenaša v veliko veselje, a tudi spremljajočo tremo, Ljubljanska televizija.

Zasluzna člana Glasbene mladine Ljubljane Branko Dobravc in Cvetko Budkovič (desni) na Dnevu Glasbene mladine Slovenije v Križankah.

Jubileji Glasbene mladine

V počastitev 30-letnice osvojitve in 5-letnice GMS je organizacija v okviru mladinskega kulturnega tedna v Ljubljani priredila Dan GM s poldnevni non-top glasbenim programom. Prireditelji, na kateri se se zvrstili mladi od Kopra pa tja do Murske Sobotice, je uspela in na široko odmevala po vsej Sloveniji. Po tolikšnem zanimanju je bila upravičena naša želja, da bi Dan GMS v okviru mlajših mladinskih kulturnih prireditev postal tradicionalna akcija GMS.

Zaradi vedno večje razvejnosti organizacije je prišlo na tretji seji predsedstva GMS leta 1976 do sklepa o ustanovitvi izvršnega odbora, ki so ga sestavljali Janez Bitenc, Metka Čurman, Franc Križnar, Peter Lipar, Igor Longyka, Slavko Mežek, Miloš Poljanšek, Marko Studen in Tone Žuraj. Na isti seji je bil imenovan tudi odbor samoupravnega nadzorstva.

Merilo uspešnega dela in strokovne kvalitete pomeni v GM udeležba na mednarodnih prireditvah GM (FIJM), med katerimi sta dva že ves čas na tleh Jugoslavije. Mednarodni center GM Grožnjan v Istri velja kljub skromnim materialnim možnostim za vsakogar, ki se v poletnih mesecih znajde pod njegovim okriljem, veliko in nepozabno doživetje. Podobno in še zahtevnejše je z udeležbo na mednarodnem tekmovanju GM v Beogradu. Na tej prireditvi se je uspešno uveljavila že več mladincev iz naše republike. Med njimi zlasti Irena Grafenauer.

Bolj skromna kot zadovoljiva udeležba v Beogradu opozarja, da ne izkoriščamo dovolj niti domačih možnosti, kar velja predvsem za gojence srednjih glasbenih šol in akademije za glasbo. V svetovnem orkestru GM, ki se je zbral leta 1976 v Montrealu za časa olimpijskih iger, je med najboljšimi mladimi glasbeniki sveta sodeloval tudi 20-letni tolkalec Darko Gorenc. Svetovni orkester je poleg kanadske vlade podprl še olimpijski komite. Najbolj odziven koncert je imel svetovni orkester za časa olimpijskih iger na olimpijskem stadionu v Montrealu pred 80.000 poslušalci.

Z nenehnim širjenjem in

utrujenjem organizacije je bilo mogoče vedno bolj jasno zaznati številčno šibkost organizatorjev, odgovornejših delavcev in animatorjev. Po zgledu Grožnjana, ki je zaradi višje ravni zahtevnosti že kar nekaka višja šola animacije in strokovnega dela na področju glasbene reprodukcije, smo v Sloveniji poizkusili s „srednjo šolo“ za manjše ansamble in animatorsko delo. Prvi takšen tabor je GMS organizirala v poletnih mesecih leta 1976 na „Domačiji“ v Seliščih in pomeni novo obliko njene angažiranosti. Strokovni mentor prvega tabora je bil nadvse prizadeveni in nadarjeni dirigent in aktivist GM Uroš Lajovic. „Česa podobnega v Sloveniji do zdaj še nismo videli...“ je o taboru zapisalo Delo.

Prav tako pomeni nov način afirmacije obetajočih glasbenih reproductivcev ciklus koncertov GM Mladi za mlade, v kasnejših letih pa tudi Jesenske serenade, ki so v zadnjem času doživele nadvse laskave ocene. Vendar je ves čas delo in prizadevanja GM spremljal kritičen odnos. Skupščina MK GM Ljubljana ugotavlja, da bi moglo biti delo še uspešnejše, če se ljubljanska organizacija ne bi otepala s kadrovskimi težavami. Največ obširnega dela sloni na prostovoljcih, pri čemer je zanimanje glasbenih pedagogov za delo GM, razen uvrstiti Cveta Budkoviča, Janeza Bitenca, Matijo Tercelja in še nekatere druge, še vedno premajhno.

GM se je ves čas, odkar je postala aktualna preobrazba šolstva, tvorno vključevala v razpravo. Organizacija je predvsem razčlenjevala možnosti glasbene in kulturne vzgoje v okviru celodnevne šole in usmerjenega izobraževanja. Žal se našim pobudam Zavod SRS za šolstvo ni odzival. Olajševalno je dejstvo, da še ni veliko zamujenega in da nas pravo delo pri posodabljanju šole še le čaka.

Ob razpravi o programu za srednjeročno obdobje so bila kritično osvetljena prizadevanja GM za večjo prisotnost organizacije med delavsko in kmečko mladino. Potem, ko so se v naši

samoupravni socialistični družbi začela uveljavljati delegatska razmerja, se je v GM pokazala pomanjkljivost v obliki premalo čvrste organiziranosti (članstvo in osnovne organizacije) in v pomanjkanju strokovnih in vodstvenih kadrov. Predsedstvo je na svoji seji marca 1976 obravnavalo temo GM in njeno mesto v samoupravnih kulturnih interesnih skupnostih. Gradivo in zaključki so v GM pomagali razjasniti nekatere dileme samoupravnega organiziranja in delegatskih razmerij.

Z razjasnjevanjem, kdo so člani GM in uveljavljanjem statutarnih načel, se je izoblikovala delegatska baza njene organizacije. V takšnem procesu so bile legalizirane občinske organizacije (društva) in temeljne skupnosti.

Drugi tabor v Seliščih, številne glasbene in druge kulturne prireditve v mnogoštevilnih slovenskih krajih, zrel pristop do vzgoje animatorjev na Jesenicah, stiki z zamejskimi Slovenci v Italiji in na Koroškem, nadaljevanje tekmovanj v obliki kvizov, zmaga slovenjegraške ekipe na kvizu GM Srbije leta 1978 v Beogradu (Komorna glasba od renesanse do 20. stoletja), nenehna krepitev vrst GM z novimi, mlajšimi člani, vse to že pomeni trajno in nujno prisotnost GM v slovenskem kulturnem prostoru.

Na 10. kongresu ZSMS je 6 delegatov GMS aktivno poseglo v razpravo in z amandmanom o vlogi GM dopolnilo tekst resolucije. S tem je bila ponovno opredeljena akcijska povezanost vseh 13 kolektivnih članov, med katere je vključena tudi dejavna GM. Takšna stališča je nekaj mesecev v širšem jugoslovanskem okviru potrdil še 10. kongres ZSMJ. Nekdaj bolj vase zaprta GM postaja prav s samoupravnim povezovanjem, demokratičnostjo organski in aktivni del zveze socialistične mladine in, še širše, vseh mladih v vrstah zorečih generacij.

Glasbena mladina je tudi šola kadrov. Med strokovnimi delavci se je, v grobem povedano, menjalo že troje gamitur. Vsaka je po svojih strokovnih močeh in organizacijskih sposobnostih prispevala k rasti naše organi-

zacije. Poleg že omenjenega prvega tajnika dr. Janeza Hoeflerja je po uspešnem delu vredno omeniti še skladatelja Milana Stebilja, pedagoga in skladatelja Petra Liparja, mlado znanstvenico in članico biroja FIJM Metko Zupančič, muzikologinjo Alenko Keršovan in današnje delavce: tajnika Franca Križnarja, urednico revije Kajo Šivic, programsko sodelavko Darjo Frelih, računovodkinjo Matko Vrtačnik in sodelavko revije Urško Čop. Zadnji dve leti je na čelu GMS Boris Bavdek, ki je na 10. kongresu ZSMS prevzel tudi dolžnost predsednika slovenske mladine.

Prav tako gre velika zasluga za uspehe GM v prehojenih 10 letih umetnikom, ki so s svojo prisotnostjo, s svojim umetniškim delom in požrtvovalnostjo uresničevali program GM, Triu Lorenz, Oktetu Gallus, harfistki Pavli Uršič, tenoristu Mitji Gregorčiču, violončelistu Ediju Majaronu in še mnogim umetnikom.

V medrepubliškem sodelovanju GM je naša organizacija storila premalo. Z nekaterimi akcijami in gostovanji je pomagala šibkejšim organizacijam v drugih republikah in pokrajini Kosovo, trajnejšega izmenjavanja glasbenih ansamblov pa zaradi preskromnih sredstev ni bilo mogoče realizirati.

Po 10 letih je postala organizacija GM zrelejša in globoko zasidrana med slovensko mladino, predvsem šolsko. V tem času je manjkrat doživljala težave, kakršne so se kazale v nekaterih drugih republiških in pokrajinskih organizacijah. Z večjo naslonitvijo na vzgojno-izobraževalni program, na ZKO in mladinsko organizacijo, v družbenoekonomskih odnosih pa na delavce v združenem delu, in z izpopolnjevanjem mladih delavcev, ki bodo znali opravljati dela v GM, se bolj strokovno in organizacijsko uspešno, bo organizacija Glasbene mladine Slovenije prek svojih osnovnih žarišč, osnovnih organizacij in koordinatorja, republiškega vodstva, doživljala še večje uspehe. In prav to ji želimo ob njeni prvi desetletnici.

MILOŠ POLJANŠEK
prvi in dolgoletni predsednik GM

Začelo se je v Ljubljani

Za uresničitev ideje o nekem organiziranem gibanju je pomembno, ali je ta toliko življenjska in osmišljena, da s svojo humano, socialno in kulturno vsebino angažira dovolj širok krog pripadnikov. Ideja o glasbenomladinskem gibanju, ki so jo množično osvojili mladi, je vzniknila istočasno v Belgiji in Franciji, to je bilo leta 1940. Pobudnika in tvorca ideje o organizaciji, imenovani Jeunesses musicales, sta bila Marcel Cuvelier v Belgiji in René Nicoli v Franciji. Letnica nastanka Jeunesses musicales nam pove, da je imela namen v posebnih okoliščinah med okupacijo zbirati mlade in jih z močjo glasbene umetnosti oddaljiti od fašizma ter jim pokazati pot k svobodi, napredku in lepoti. Danes zajema v svojih vrstah številno glasbeno mladino iz 36 držav in se po množičnosti uvršča med pomembne mednarodne kulturne in vzgojne dejavnike.

V SFRJ je bila Glasbena mladina ustanovljena leta 1954 na Hrvaškem in v Srbiji, kasneje tudi po drugih republikah in sicer v Bosni in Hercegovini, Makedoniji in Sloveniji. Izgradila si je posebno metodo dela, ki najbolj ustreza kulturni ravni posameznih republik ter družbenim in društvenim razmeram v socialističnem samoupravljanju. Osnovni namen organizacije je bil estetska vzgoja, ki naj pomaga najmlajšim, učencem v osnovnih, srednjih in strokovnih šolah ter višjih in visokih vzgojno-izobraževalnih zavodih zbuditi ljubezen do glasbe in drugih umetniških vrst, jim oblikovati veder in optimističen pogled na svet ter jih kot harmonično razvite osebnosti vključiti v samoupravni socialistični družbeni proces. Zavzetost za kulturo lahko zbuja ne več načinov in z veliko sredstvi, saj je glasba za to najpriladnejši medij.

V SR Sloveniji proces vključevanja v idejne tokove naprednega glasbenega mladinskega gibanja sprva ni naletel na navdušujoč odmev. Premalo so bila znana izhodišča in smotri, ki jih je Jeunesses musicales propagirala. Šele prof. Ciril Cvetko, ki si je v Franciji ogledal delovanje te organizacije, je po vrnitvi iz Pariza dal spodbudo za ustanovitev glasbene mladine na Slovenskem. Dne 4. decembra 1964 se je sestal pripravljalni odbor, ki je povabil na ustanovni občni zbor predstavnike društev slovenskih skladateljev, umetnikov, pedagogov, predstavnike

političnih in družbenih organizacij, zlasti SZDL ter druge vzgojno-izobraževalne, kulturne in znanstvene ustanove. Prisotnim je Ciril Cvetko poročal o idejnih izhodiščih in smotrih Jeunesses musicales in obvestil delegate o pomembnosti organizacije za razvoj slovenske glasbene kulture.

Prvi predsednik novo izvoljenega odbora je postal dr. Heli Modic, podpredsednik prof. Matija Tercelj. Odbor je pripravil vse potrebno, da je dobila organizacija pravne pravice in začel delati. V dveletni mandatni dobi je priredil 456 delno komentiranih koncertov za približno 20.000 mladih poslušalcev. Številni otroci s podeželja so prvič videli operno predstavo v Ljubljani, mnogi so bili prvič na koncertu v Slovenski filharmoniji ali poslušali v domačem kraju znamenitega pevca ali instrumentalista.

Toda s prvimi uspehi so se pojavile tudi prve težave, ki so spremljale mlado generacijo. Delo je slonelo na nekaj glasbenih entuziastih — med njimi so bili glasbeni pedagogi, kot prof. Janez Bitenc, in člani iz društva glasbenih umetnikov, poleg že imenovanjih seveda — ki so žrtvovali svoj prosti čas za uspešen napredek organizacije. Odbor je že v prvi fazi pripravil programske zasnove in jih prilagodil učencevi starostni stopnji. Vzpostavil je stike med izvajalci in porabniki, razširjal in dopolnjeval metodo dela, pritegoval sodelavce itd. Naj pomembnim, da organizacija ni imela tajnika, delovnih (lastnih) prostorov ni bilo, denarja zelo malo, veliko pa pripravljenosti, iznajdljivosti in dobre volje za izvedbo uspešne (kulturne) akcije, bodisi v Ljubljani ali na podeželju.

Navzlic vsem prizadevanjem pa organizacija v Celotnem slovenskem prostoru ni zaživela — razen ene izjeme. Nekako v istem času kot Ljubljana ali leto kasneje (1965) je razvil pomembno organizacijsko in koncertno dejavnost za mladino Maribor. Tu se je navdušil za ideje Jeunesses musicales prof. Aleksander Lajovic ter se v ta namen povezal z Zagrebom in Beogradom, z mestoma, ki sta imeli že takrat 10-letno tradicijo. Ustanovil je organizacijo, ki je delovala sprva na mestnem področju, pozneje pa tudi v širši okolici. Lajovic so že kmalu izvolili v sekretariat Muzičke omladine Jugoslavije. Tako sta delovali v SR Sloveniji dve organizaciji: v Ljubljani in v Mariboru.

Na občnem zboru dne 25. novembra 1967 je bil izvoljen v Ljubljani nov, drugi odbor, sprva s 15 člani, izmed katerih sta dva člana prenehala delati. Odbor je vodil prof. Cvetko Budkovič, ki je postal član Glavnega odbora Muzičke omladine Jugoslavije. Podpredsednik je bil Drago Korošec, tajnik prof. Miro Kokol. Kokola je po enem letu zamenjala prof. Janja Lovrenčič. Člani odbora so se v času mandata in kasneje menjali. Tako je odbor kooptiral v svoje vrste Branka Dobravca, takrat zaposlenega pri koncertni poslovalnici Ljubljanski festival, ki se je izkazal za izredno aktivnega člana odbora.

Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti pri sekretariatu za kulturo in prosveto je odobril za celotno dejavnost glasbene mladine Ljubljana letno eno sedmino za prošenih sredstev kot namensko dotacijo. Po programu so v tem času veliko nastopali učenci glasbenih šol (seveda zastopni), uvrščali so se pa tudi kot poslušalci, kadar so nastopali renomirani umetniki. Odbor je razširil koncertno dejavnost za mlade poslušalce na področje Dolenjske, Gorenjske, Zasavja, Notranjske in celo Bele krajine. Kot izvajalci — koncertanti so sodelovali še dijaki in profesorji Srednje glasbene šole, Akademije za glasbo, člani Društva glasbenih umetnikov Slovenije, člani opere in Slovenske filharmonije, kot solisti, v komornih vokalnih in instrumentalnih ansamblih, na koncertih so nastopali bodoči mladi umetniki. Za glasbeno mladino so prirejali koncerte tudi Ljubljanski festival in člani radijskega orkestra. Številne koncerte so muzikologi in umetniki — izvajalci tudi komentirali. Odbor je priredil v tem mandatnem obdobju, od 1967 — 1970, 126 koncertov za približno 13.570 poslušalcev. Tu niso všteti abonmaji za koncerte radijskega orkestra in Ljubljanskega festivala za mladino po znatno znižani ceni. Radijska oddaje glasbenih šol z veznim besedilom so bile posebej namenjene učencem osnovnih šol. Te oddaje je vodila prof. Silva Hrašovec, članica odbora GM Ljubljana. Več koncertov je organiziral po programski zasnovi, ki jo je izdelal odbor, Ljubljanski festival, oziroma Branko Dobravc.

Za kadrovske in prostorske težave je pokazala veliko razumevanja Zveza kulturnih prosvetnih organizacij Slovenije. Za povezavo med njo in GM Ljubljana je skrbel tov.

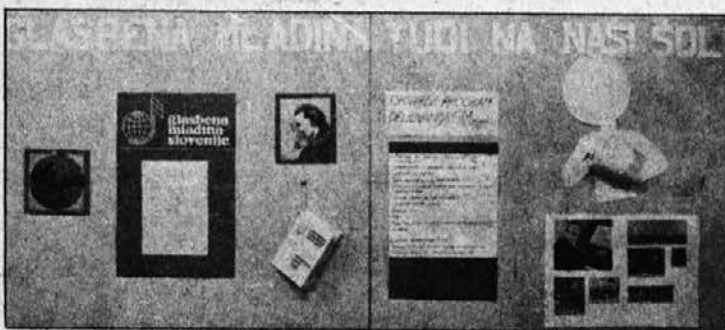
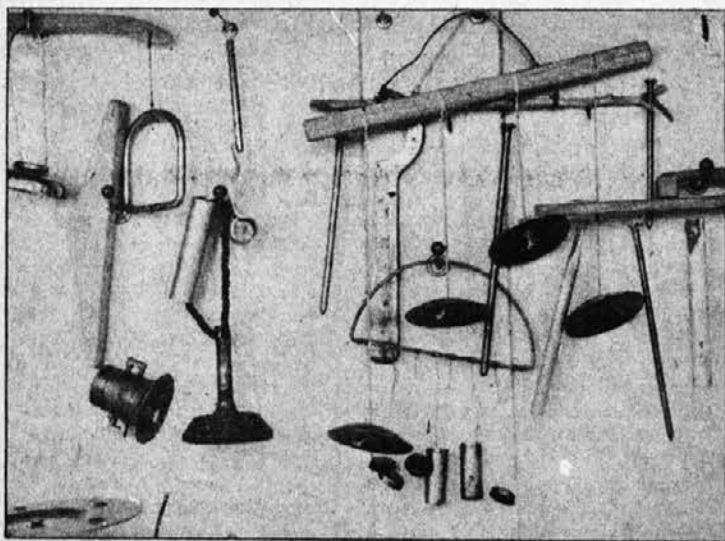
Štivan, ki je bil nekaj časa društveni tajnik. Mladi poslušalci so dobili za nastope radijskega orkestra izkaznice z znatnim popustom. Predsednik odbora je v radijski oddaji poročal o delovanju GM Ljubljana, prav tako aktivu glasbenih učiteljev na osnovnih šolah, pisal je članke za dnevno časopisje in revije, prirejal je komentarje in opozarjal kulturne in družbeno-politične organizacije na težave, s katerimi se bori gibanje glasbene mladine. O problemih GML je poročal na sejah Muzičke omladine v Beogradu. Veliko je razpravljal s tedanjim tajnikom MOJ Miodragom Pavlovičem in se seznanjal z izkušnjami Glasbene mladine Srbije in Hrvaške. Odbor se je zavedal, da bo moral utrditi mrežo poverjenikov v vseh vrstah in stopnjah šol, od osnovnih, poklicnih do gimnazij, strokovnih šol, fakultet in umetniških akademij. Izdelal je tabele o dejavnosti organizacije glede na kraj in čas nastopov, iskal je nove soliste, vokalne in instrumentalne komorne skupine, ki naj bi po znižani ceni koncertirali za mlade poslušalce.

Navzlic uspehom, ki jih je imela v tem obdobju GML, delo ni steklo, kot je odbor želel. Že od nastanka gibanja Glasbene mladine je organizacijsko-manadžersko delo slonelo na nekaj delavoljnih članih, seje odbora niso bile vedno polnoštevno obiskane, finančni problemi so se množili, profesionalnega tj. plačanega tajnika organizacija ni dobila, toda — odbor je vztrajal. In prav ta vztrajnost je bila vzrok, da so se ob neki priložnosti, čeprav ne slučajni, odprli novi, boljši in spodbudnejši vidiki.

Spomladi 1969 sta se oglasila pri takratnem predsedniku sklada za pospeševanje kulturne dejavnosti predsednik GM Budkovič in tajnica odbora Lovrenčičeva. Na podlagi njunega nadrobnežnega poročila o delovanju glasbene mladine Ljubljane se je zanj zavzel Ivo Tavčar. Na njegovo pobudo je bil izvoljen pripravljalni odbor in v jeseni istega leta Glavni odbor Glasbene mladine Slovenije. Predsedniško mesto je prevzel takratni predsednik Kulturno-prosvetnega zbora tov. Miloš Poljanšek. Organizacija je dobila tudi profesionalnega tajnika. Pričela se je nova etapa gibanja in organiziranosti Glasbene mladine na Slovenskem.

CVETKO BUDKOVIČ
častni član GM Ljubljana

V sliki in besedi

Glasbena mladina združuje mlade, ki ljubijo glasbo. Najlaže jih zbere na šolah, kjer si prizadeva obogatiti glasbeni pouk in nuditi učencem in dijakom pestro paleto glasbenih prireditev in dejavnosti. Ker je pomembno, da začnemo svet glasbe odpirati že najmlajšim, so se mlade vzgojiteljice na ljubljanski vzgojiteljski šoli vestno lotile dela in osnovale osnovno organizacijo Glasbene mladine, ki lepo deluje. Na sliki je oglasna deska organizacije in razstava ročno izdelanih originalnih glasbil, ki jih izdeluje in uporabljajo pri delu s predšolskimi otroki naše vzgojiteljice.

Največji poudarek delovanja Glasbene mladine Slovenije je prav na šolskih koncertih, ko lahko učenci in dijaki spoznajo glasbo, glasbila in glasbenike prav od blizu. Največkrat so ti koncerti ne samo komentirani, ampak sproščeni razgovori, kjer zvedave očke in znatiželjni možgančki dobijo odgovore na svoja brezštevilna vprašanja. Fotografija prikazuje zaključek šolskega koncerta harfistke Pavle Uršič, ki je obiskala s svojim glasbilom skoraj vse male šolarje po Sloveniji.

Najlepše je videti najmlajše glasbene mladince, ki nastopajo za svoje vrstnike. Pred nekaj leti so na osnovni šoli Jožeta Potrča v Ljubljani uprizorili otroško opero Radovana Gobca „Kresniček“.

Jubileji Glasbene mladine

Že nekaj let tečejo v Slovenski filharmoniji javne generalke, ki jih v obliki komentiranih koncertov Glasbena mladina pripravlja za ljubljansko in okoliško mladino. Konec maja letos je mlado občinstvo slišalo v izvedbi orkestra Slovenske filharmonije in dirigenta Uroša Lajovica tretjo simfonijo Daneta Škerla, Pavano za umrlo infantinjo Mauricea Ravela in Simfonične metamorfoze Paula Hindemitha.

Že nekaj let nazaj Glasbena mladina prireja ob dnevu mladosti Dan GMS, večurno non-stop glasbeno prireditev, ki jo obiskuje veliko slovenskih mladih ljubiteljev glasbe. Dokler je bilo mogoče koncert pripravljati v letnem gledališču Križank v Ljubljani, (zgornja slika), so nastopali veliki ljubljanski orkestri in ansambli, letos pa je bila prireditev organizirana v unionski dvorani, kjer so nastopili folklorna skupina France Marolt, Študentski oktet in Akademski pevski zbor Tone Tomšič (Slika spodaj).

Prvič je Glasbena mladina Slovenije pripravila kviz na glasbeno temo leta 1975, ko so učenci osnovnih šol tekmovali v znanju o življenju in delu Wolfganga Amadeusa Mozarta.

Jubileji Glasbene mladine

Kviz je tradicionalna prireditev GMS in v petih letih so se zvrstile zanimive teme o Ipavcih, Lisinskem in Mokranjcu, o Beli Bartoku, Novih akordih in letos o jazzovski glasbi. V finalnem delu kviza o Novih akordih sta se borili ekipe iz Nove Gorice in Slovenj Gradca, ki sta pred mladim občinstvom v Slovenski filharmoniji pokazali izredno znanje.

Glasbena mladina si prizadeva mladim glasbenim ustvarjalcem in poustvarjalcem pomagati pri nastopanju in izpopolnjevanju in jim pripravlja v Sloveniji vsako poletje glasbeni tabor, kjer se med seboj spoznajo, skupaj ustvarjajo in spoznavajo novo glasbeno literaturo. Prvi dve leti je bil tabor v malem kraju Seliščih v Prlekiji, pozneje pa se je preselil v Videm ob Ščavnici. Slika je z zaključnega koncerta udeležencev tabora v Seliščih, kjer sta nastopila med drugimi Klemen Ramovš s kljunasto flavto in kitarist Marinko Opalič.

Že nekaj let teče v Slovenski filharmoniji abonma Glasbene mladine Slovenije, kjer mladi glasbeniki nastopajo za mlado občinstvo. Na teh koncertih se je predstavilo že veliko slovenskih poustvarjalcev in mladih skladateljev, dva nastopa pa so imeli tudi nagrajenci mednarodnega tekmovanja mladih glasbenikov, ki ga organizira Glasbena mladina Srbije vsako leto v Beogradu. Jeseni leta 1978 je imela v abonmaju svoj koncert mlada čelistka iz Zvezne republike Nemčije Ina Joost.

Jubileji Glasbene mladine

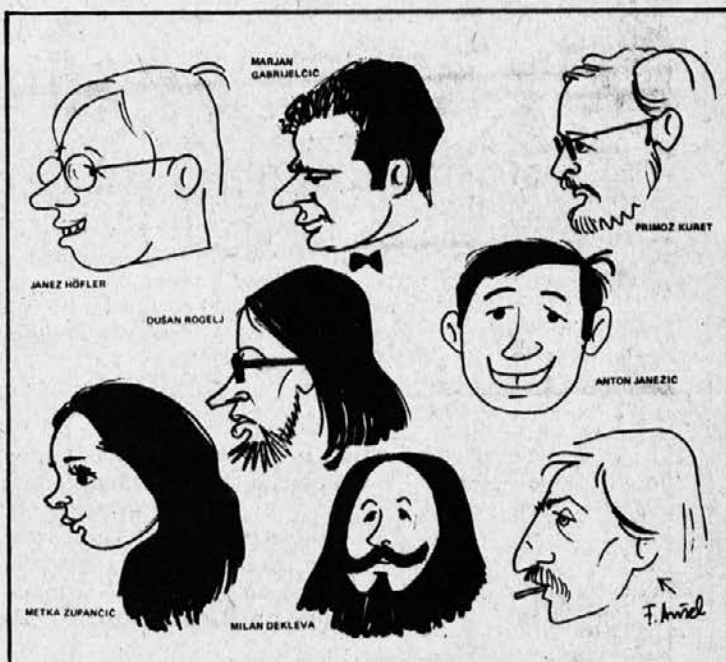
Ena od nalog Glasbene mladine je pridobivati in vzgajati glasbene animatorje, ljudi, ki mladim s prijetno besedo približujejo glasbo, jo komentirajo in mlade poslušalce navdušujejo. Leta 1973 je bil v Ljubljani posvet glasbenih animatorjev, kjer so se udeleženci pogovarjali o problemih svojega dela.

V klubu delegatov v Ljubljani je bila leta 1977 programsko volilna konferenca Glasbene mladine Slovenije, kjer so člani Glasbene mladine glasovali za novo vodstvo organizacije. Drugi z desne je Boris Bavdek, tedaj izvoljeni predsednik GMS.

V Trubarjevem antikvariatu Glasbena mladina Ljubljane in Slovenije skupaj organizirata večerne komorne koncerte, ki privabljajo veliko poslušalcev v prijetni ambient starinskega notranjega dvorišča Trubarjevega antikvariata v stari Ljubljani. Prve serenade so bile junijske, lanske in letošnje pa jesenske, ko so komorni ansambli s svojo glasbo napolnili štiri septembrske večere. Lep koncert je imel slovenski trobilni kvintet.

Takole je slikar in tehnični urednik časopisa Glasbena mladina France Anžel narisal uredniški odbor ob petletnici izhajanja naše glasbenomladinske publikacije.

KAJA ŠIVIC

Edina v Jugoslaviji

Deset let še ni doba, ki bi jo človek smel in mogel opisati v spominih. Vendar se je od prvih listov Glasbene mladine, ki so izšli še iz starega rotacijskega stroja Tiskame Ljudske pravice, do njenega desetega letnika v našem časopisu zgodilo že toliko novega, da je napore, ki smo jih vložili v njegovo rojstvo, že mogoče podoživljati kot prave spomine.

Še danes mi je živo pred očmi, kakšno veselje nas je navdajalo, ko smo listali po prvi številki Glasbene mladine, še vsej sveži in tu in tam prijetno „popacani“ s tiskarsko barvo. To je bilo na pomlad leta 1970, in to kar je bilo pred nami, je bila še le poskusna številka, vlita v svinec, in tudi njen naslov je bil zgolj poskusen. A izkazalo se je, da je bil s to številko ašemu časopisu in naši reviji položen mnogo pomembnejši temelj, kot smo si takrat predstavljali. Ne samo naslov in njena posrečena oblika, ki jo je skoval umetnik France Anžel, tudi razpored rubrik in njihova vsebinska zasnova, vse to je postal trden koordinatni sistem v katerega so se vpletali naslednji letniki Glasbene mladine. „Stran glasbene mladine“, podlistek, stran s portretom velikega skladatelja, „predstavljamo vam“ na zadnji strani.

Prvi letnik časopisa, jeseni 1970, se je spočel že v ofsetu. Slovesna beseda na naslovnici, beseda uredništva in kaj o glasbeni vzgoji na drugi in tretji strani, dve lepi ilustrirani strani o kakšnem velikem skladatelju, pa še dve iz dela glasbene mladine s podlistkom, pa spet ali kaj bolj novinarskega ali kaj bolj razmišljujočega, portreti glasbenikov, poročila iz opere. Sledijo „sloviti“ koncertni telegrami (ki so zaradi včasih preveč neposredne besede zbujali na eni strani zadovoljen smeh, na drugi razburjanje in ogorčenje). Pa dvanajsta, trinajsta in včasih še štirinajsta stran, pop(ularne) in progresivne

glasbe, ki bi si jo najširši krog ljubiteljev takšne in zlasti tej podobne glasbe rad zamislil nekoliko drugače, pa vedno dobrodošli Ž-dur in na koncu zadnja, že takrat na pol reportažna stran.

Tako je v glavnem ostalo tudi naslednji dve leti. „Nova metla“ v uredništvu je v četrtem letniku — kajpak s sodelovanjem tehničnega urednika — poplesala naslovnico in velike skladatelje prestavila na srednji strani. Peti letnik je prinesel prvo posebno številko s snovjo iz kviza glasbene mladine — posvečena je bila Mozartu, ki ji je v šestem letniku sledila takrat že redna četrta številka letnika: knjižica z lpavci, Lisinskim in Mokranjcem. Zamisel, da se snov kviza glasbene mladine poda kot ena izmed številok našega glasila, je bila praktična in nadvse koristna. Šesti letnik je po vseh številkah doživel tudi zopetno spremembo v uredništvu, ki pa se je v zasnovi časopisa pokazala šele v naslednjem letu. Srednji strani, ki sta prejšnji dve leti odrekli gostoljubje velikim skladateljem, sta se odprli posameznim zanimivim temam, ki so bile vzporedno predstavljene na radijskih valovih. Povečalo se je število poučnih člankov, prikladnih za učenje se mladino, časopis se je povezal z revijo Pionir in sploh postal sprejemljivejši za mlajše bralce. Posebna številka je prinesla Bartoka.

Med pripravljanjem zadnje številke sedmega letnika je usoda iztrgala iz naših rok Franceta Anžela. Skrb za obliko glasila je prevzel Miloš Bašin. Z njegovo pomočjo in pomočjo novega odgovornega urednika Igorja Longyke je osmi letnik precej spremenil zunanjo podobo. Glasilo je postalo „revija GM“, njeno naslovnico je z izvrstnimi in zagonetnimi fotografijami obogatil umetnostni zgodovinar, glasbenik in svetovni popotnik Lado Jakša. Uredništvo je vanjo uvrstilo še več

poučnih člankov (tudi o instrumentih in o ljudski glasbi), obudilo je velike skladatelje na sredini (v osmem letniku se je uredništvo odločilo za vidne živeče slovenske skladatelje), poživilo ugankarsko in pisano stran. Skupaj s številko, posvečeno kvizu (Novi akordi v osmem in Jazz v devetem letniku), je letnik revije narasel na sedem in potem na osem številok, posamezna številka pa na štiriindvajset strani; zvezek, posvečen kvizu, pa je še obsejnejši. Torej vsega zavidanja vreden uspeh.

Izdajanje lastnega glasila, časopisa, je bila naloga, ki si jo je Glasbena mladina Slovenije zadala že ob sami ustanovitvi. Spominjam se razmišljanj in razgovorov, ki smo jih takrat imeli z različnimi drugimi revijami z namenom, da bi našo zamisel uresničili najprej s pomočjo kakšnega drugega periodičnega tiska; na samostojen časopis smo v začetku komaj upali, saj se nam je to zdela prevelika in pretežka strokovna pa tudi finančna zadeva. Ker pa se ni našla nobena sprejemljiva rešitev, smo se odločili — in prišlo je do prvih strani pravcate, samostojne in samosvoje Glasbene mladine. In dobro je bilo tako. Naporov je bilo veliko, sodelavcev malo, in med temi nobenega, ki bi bil na časopis vezan z redno zaposlitvijo. A vendar, steklo je. Glasilo je našlo svoj prostor med bralci, ki jim je bilo namenjeno. Bila je to ena velikih akcij Glasbene mladine Slovenije, ki ni — tako si upam trditi — nikoli zatajila. Bila je to dolgo časa edina revija naše organizacije v Jugoslaviji in ena redkih v Evropi in v svetu, pa edini glasbeni časopis v tem pomenu besede na Slovenskem. Zato so njene naloge nemalokrat presegle okvire same organizacije. Zlasti kadar je šlo (in tu še vedno gre) za posredovanje glasbenih vrednot preteklosti in sedanjosti mlademu človeku v pisani besedi, prijetni, razumljivi in

spodbudni, mimo tega, kar je določal konkretni program organizacije.

Težko bi naštel vse tiste, ki so tako ali drugače pripomogli k rednemu izhajanju našega glasila in bogatili njeno vsebino. Ko listam po letnikih, srečujem imena, ki so se zavzela le za krajši čas, pa takšna, ki so nam ostala zvesta skozi več let. Bilo jih je pravzaprav veliko, a ne še dovolj, da bi uredniška ekipa svobodno zadihala, kot se temu reče.

In še nekaj misli, ki se vlečejo že od vsega začetka izdajanja. Resda naša „učeca se mladina“ še nima na voljo učbenika, potrebnega za zadovoljivo izvajanje glasbenega pouka na naših šolah, in da tu revija GM izpolnjuje določeno vrzel. Vendar pa bi krenili na stranpot, če bi se sprevrgli v nekakšen nadomestek za glasbeni učbenik. Na drugi strani pa Slovenci še vedno ne premoremo resnega in dovolj vsestranskega glasbenega občila, in tu lahko revija marsikaj stori v podpiranju in razširjanju dobrega glasbenega pisanja. Mislim, da je naloga revije GM v splošnem nekje tam, kjer so naloge glasbene mladine kot organizacije: svobodno, gibčno, ne vnaprej vkalupljeno dopolnilo glasbeni vzgoji, razvijajoče duha in ustvarjalnost (v najširšem pomenu besede) mladega človeka mimo učnih programov na šolah, a tudi več kot samo dopolnilo: nekaj, kar izhaja iz estetske in družbene funkcije glasbene umetnosti našega časa in našega prostora, se vrašča v vsakdan mladega človeka in se zopet vrača tja, od koder je izšlo, bogatejše za pomemben element.

JANEZ HOEFLE

prvi tajnik GMS in prvi urednik časopisa Glasbena mladina

Del družbenega sistema

Razburljiv in zamotan je svet glasbe. Morda sta zato zamotana tudi petindvajset let trajajoča rast in razvoj Glasbene mladine v Jugoslaviji. Da bi kar najbolj utrdila umetnost med mladimi na šolah, v delovnih organizacijah, na vasi, je Glasbena mladina v naši deželi prispevala in še vedno prispeva k zbujanju ljubezni do umetnosti in spodbujanju potreb po njej. Nikoli ni želela biti nadomestilo za učno—izobraževalni proces, ampak si je vedno postopoma in premišljeno prizadevala obogatiti in poživiti umetnost na šolah.

S kulturo duha in srca svojih članov Glasbena mladina že četrto stoletje širi družbeno in glasbeno pismenost in spodbuja hitrejši kulturni razvoj naše socialistične samoupravne družbe. Glasbena mladina v Jugoslaviji ni želela biti izven ali nad tokovi našega kulturnega življenja, marveč njegov sestavni del. Navdušenje, volja in ljubezen do ustvarjanja, negovanje ter razvijanje bratstva in enotnosti med mladimi vseh narodov in narodnosti naše dežele so najpomembnejše značiljske črte pravih članov Glasbene mladine v vseh okoljih. Navdušenje in vztrajnost, s katero se naši člani borijo za uresničanje družbenih in programskih ciljev svoje organizacije, daje gibanju moč in lepoto ter odpira možnost duhovnega bogatenja mlade osebnosti. Ko opazujemo, s kakšno odločnostjo se člani Glasbene mladine borijo proti tisti manjšini v svojih vrstah, ki vidi bodočnost organizacije samo v ločenosti „mladine“ od nerazdružljivega dela „glasbena“, moramo verjeti v dejstvo, da je v socialistični samoupravni družbi Glasbena mladina steblo, ki je v petindvajsetih letih poglano močne korenine.

V vseh teh letih delovanja se je Glasbena mladina Jugoslavije večkrat spreminjala, po lastni želji in v skladu s splošnimi tokovi naše družbe. Spreminjale so se organizacijske oblike in programske naloge, spreminjala se je taktika, izmenjavali so se uspehi in težave, vendar nikoli

ni upadla znatitljivost in mladi so se z veseljem vključevali v vrste Glasbene mladine. Uveljavljanje ustvarjanja in po-ustvarjanja, ki so ga Glasbeni mladini prispevali glasbeniki, od najmlajših pa do vrhunskih umetnikov, je trajna karakteristika delovanja te organizacije v Jugoslaviji. Glasbena mladina si je vedno prizadevala spodbujati glasbene pedagoge k odkrivanju duhovnega bogastva mladih osebnosti. Aktivisti Glasbene mladine so lahko le tisti, ki imajo posluh za oplemenitenje mladine.

Kako in kje se je vse začelo? Leta 1940, med okupacijo, je v

Belgiji in nato v Franciji nastala Glasbena mladina, ki je z zbiranjem mladih ljubiteljev umetnosti, predvsem glasbe, želela nasprotovati vojni. Naši mladi skladatelji in glasbeniki so se s to organizacijo srečali na kongresu v Muenchnu leta 1951. Stiki so se poglobljali in leta 1954 je že prišlo do uradne ustanovitve organizacije v Srbiji in Hrvatski. Naslednji uspeh je bilo osnovanje Glasbene mladine Bosne in Hercegovine leta 1958. Takoj za tem je bil ustanovljen koordinacijski odbor Glasbene mladine Jugoslavije. V Sloveniji so naglo začeli delati, vendar so zunanja dej-

stva in pritiski zavirali ustanovitve organizacije v Sloveniji in Makedoniji. Ni bilo lahko uveljaviti cilje Glasbene mladine in razširiti njen vpliv po celem ozemlju SFRJ. Vedeli smo, da so kulturne potrebe naše mladine in naša družbena ureditev zelo dobra osnova za razvoj organizacije Glasbene mladine, vendar po naših načelih in prepričanju, se pravi iz izkušenj socialistične samoupravne družbe. Potrpežljivo delo se je splačalo. Maja 1964 je bil pod pokroviteljstvom Josipa Broza Tita v Zagrebu prvi, prav gotovo veličasten kongres, ki je bil posvečen deseti obletnici Glasbene mladine v Jugoslaviji. Na drugem kongresu v Baškem Polju so se poenotile in porabile vse Glasbene mladine naše države; s svojim bratstvom in enotnostjo stojijo zdaj nasproti vsem tistim, ki so v težkih časih razmišljali nekoliko drugače. Na kongresu v Jajcu pa se je začel proces, ki je s poznejšima kongresoma v Grožnjanu in Rovinju nekako zaključil obdobje graditve Glasbene mladine kot družbene in delegatske organizacije kolektivnega člana Zveze socialistične mladine in Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Tako smo prišli do današnjega trenutka, ko Glasbena mladina ni več posrednik med glasbo in mladino, ampak je del našega družbenega sistema, saj z vplivom na razvijanje zavesti svojih članov razvija tudi zavest okolja, v katerem deluje. Skupna zavest članov in bogati programi, s katerimi je Glasbena mladina vedno prednjačila, zagotavljajo nadaljnje bogatenje mladih osebnosti — temelj današnjega in prihodnjega razvoja naše socialistične samoupravne kulture.

To da smo sanjali in še vedno sanjamo o še bolj dinamični, še uspešnejši, še bolj delegatski in združeni Glasbeni mladini pri nas, potrjuje prepričanje, da moramo v prihodnje še mnogo narediti in izpopolniti.

MIODRAG PAVLOVIĆ
Dolgoletni generalni sekretar GMJ

Tematska konferenca Glasbene mladine Jugoslavije aprila 1973 v Zagrebu.

Miodrag Pavlović je bil gost programsko—volilne konference GM Slovenije leta 1977 v Ljubljani.

Bosna in Hercegovina: Središče v Sarajevu

Glasbeno mladino Bosne in Hercegovine so ustanovili v drugi polovici 1958. leta, štiri leta po ustanovitvi prve organizacije Glasbene mladine v Jugoslaviji. Skupina navdušencev, priznanih imen sarajevskega kulturnega življenja, ki so že delovali v okviru Društva prijateljev glasbe, je bila osnovna iniciatorica za nastanek te organizacije v Bosni in Hercegovini.

Kljub simpatijam, ki jih je bila Glasbena mladina BiH deležna od prvih dni svojega obstoja, ni imela vedno potrebne podpore širše družbene skupnosti, kar je seveda povzročalo določene slabosti v organizaciji sami in pa občasno izgubljanje samozvesti. Vendar od 1962. leta dalje, ko so glavno

aktivnosti v organizaciji prevzeli mladi navdušenci — tedanji študenti sarajevske glasbene akademije, postaja Glasbena mladina velika družbena sila, ki je v zelo kratkem času uspela v vseh večjih in manjših centrih Bosne in Hercegovine ter je dokazala upravičenost tega gibanja.

Največja organizacija Glasbene mladine v naši republiki je v Sarajevu, kjer je delovanje veliko prispevalo h kulturnemu življenju mesta. Prireditve na šolah ter organizirani obiski koncertov in gledaliških predstav so zaradi didaktičnega značaja postali najbolj cenjene akcije Glasbene mladine v Sarajevu. Poleg sarajevske organizacije je vsekakor treba omeniti delovanje Glasbene mladine v Banja

Luki, Mostarju, Zenici, Bihaću, Trebinju, Tuzli, Prnjavoru, Doboju, Lukavcu, Derventi in Banoviću.

Ena od najpopularnejših prireditev se imenuje „z vlakom v opero“ in spoznava najširši krog mladine z glasbeno umetnostjo. Skupine mladih iz vseh krajev republike lahko obiščejo sarajevsko opero, aktivisti Glasbene mladine pa jim omogočijo potrebno pripravo in konferanso k programu.

Tudi Mladi za mlade je znana akcija. Mladi umetniki, skladatelji, učenci glasbenih šol in študenti glasbenih akademij pripravljajo program za mlado občinstvo. Ta akcija ima dvojno vrednost — izvajalci si pridobijo potrebne izkušnje za nadaljnje nastopanje in ustvarjanje, mladi poslušalci pa

imajo priložnost poslušati izbran program.

Pomembni so tudi šolski koncerti, poslušanje glasbe s plošč s primeranim komentarjem, predavanja z glasbenimi ilustracijami...

Tudi v prihodnje mnogo pričakujemo od Glasbene mladine BiH. Predvsem mora organizacija popolnoma prevzeti vlogo ustvarjalca svojih programov in zavreči vlogo porabnika ponujenih prireditev. Poleg tega pa bo treba še več pozornosti posvetiti medrepubliškemu in mednarodnemu sodelovanju in se tako še močneje utrditi v dolgi verigi organizacij, ki skupaj ustvarjajo to humano svetovno gibanje mladih.

ROBERT IVANOVIĆ
predsednik GM BiH

Hrvatska: Vrhunec Kongres FIJM

Glasbena mladina Hrvatske je aktivna že 25. let. Skupina entuziastov in ljubiteljev glasbe je ustanovila Društvo prijateljev glasbe, kasneje je preraslo v organizacijo Glasbena mladina, povezali so se s podobno skupino iz Beograda in prav to so začetki dela Glasbene mladine Zagreba, Hrvatske in Jugoslavije. Od gibanja, organizacije za mlade, se je Glasbena mladina Hrvatske razvila v organizacijo mladih, v kolektivnega člana Zveze socialistične mladine Hrvatske. Danes ima Glasbena mladina širše cilje in naloge. Mladi v Glasbeni mladini niso več samo pasivni poslušalci, uporabniki kulturnih vrednot, mladi samoupravljajo v kulturnem razvoju, Glasbena mladina zahteva od njih, da vsestransko sodelujejo pri ugotavljanju kulturnih potreb okolja, ustvarjalnosti in uresničitvi zastavljenih nalog.

Organizacijske celice so osnovne organizacije Glasbene mladine, ki delujejo v okolju, kjer mladi živijo in ustvarjajo (v šolah, centrih usmerjenega izobraževanja, organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, na visokošolskih ustanovah...).

Programska dejavnost Glasbene mladine Hrvatske:

— Osnovna in najbolj razširjena oblika delovanja Glasbene mladine Hrvatske so animacijski programi, katerih vsebine, teme in načini podajanja so primerni za različne

starosti (glasbene poslušalnice, srečanja z umetniki, prikaz glasbenih filmov, klubski, šolski in drugi pedagoški programi). Programi so pripravljeni kot sestavni del učnih načrtov ali kot njihovo dopolnilo.

— Programi aktivne ustvarjalnosti, ki so zelo pomembni v procesu animacije, pri oblikovanju in razvoju mladih osebnosti, v izražanju in kreativnosti na področju umetnosti.

— Ena prvih oblik delovanja so bili in so še vedno programi usmerjenih in organiziranih obiskov kulturnih prireditev. Značilne in znane so akcije: Z vlakom v opero,

Program hrvaške Glasbene mladine v vrtcu, kjer folklorni ansambel nastopa s plesom in glasbo Reiča „Kriči, kriči tiček“.

Z avtobusom na koncert, Z ladjo v opero...; tako se generacije mladih srečujejo z umetniškimi deli v kulturnih središčih širom po republiki (Zagreb, Reka, Split, Osijek...).

— Kot posebna oblika delovanja se v zadnjem času vse bolj razvija aktivnost v Klubih Glasbene mladine, mnogi člani Glasbene mladine pa sodelujejo v kulturnih programih mladinskih klubov.

Glasbena mladina Hrvatske skrbi za Kulturni center MFMO v Grožnjanu, ki je oblika delovanja Mednarodne federacije Glasbenih mladine. Vsako poletje se zbere v različnih seminarjih in tečajih (otroška ustvarjalnost, mednarodni orkester, zbori, jazzovski seminar, popravilo orgel..., seminar za animatorje in organizatorje kulturnih dejavnosti itd.) več kot tristo mladih iz Jugoslavije in tujine.

Od 20. do 29. avgusta 1979 je Glasbena mladina Hrvatske v okviru proslav 25-letne aktivnosti skupno z Glasbeno mladino Zagreba gostila XXX. kongres Mednarodne federacije Glasbenih mladine. Tema kongresa Srečanje kultur je zbrala več kot tisoč gostov, kongresistov in umetnikov, poslušali oziroma sodelovali so na petdesetih prireditvah, na sejah Generalne skupščine FIJM in razpravljali na forumih. Za forume so izbrali tri teme:

— Pravica do kulture kot temeljna ljudska pravica.

— Demokratizacija glasbene umetnosti.

— Glasbena mladina kot tvorec glasbene kulture (jugoslovanske in druge izkušnje).

Glasbena mladina Hrvatske sodeluje z drugimi republikami in pokrajinama, predvsem v izmenjavi programov, ki prispevajo k raznovrstnosti programske dejavnosti in zblizavanju mladih. Razvija se tudi medmestno sodelovanje, tako Zagreb sodeluje z Beogradom in Skopjem, Split s Kragujevcem in Sarajevom, Reka z Novim Sadom, v bližnji prihodnosti se bodo verjetno uresničila sodelovanja s Slovenijo, Bosno in Hercegovino, Makedonijo...

Ob Grožnjanu bo Glasbena mladina Hrvatske vnaprej posvečala večjo pozornost sodelovanju z drugimi državami, pravkar se pripravlja srečanje in izmenjava umetnikov med Glasbeno mladino Hrvatske in CK Komsomola Belorusije.

V 25 letih dela se je Glasbena mladina Hrvatske razvila v organizacijo, ki je pomembna za kulturno življenje mladih. O uspešnosti, družbeni upravičenosti in vrednosti takšnega dela govore priznanja republiškim, občinskim organizacijam Glasbene mladine in mnogim aktivistom Glasbene mladine.

RENATA GODEK
predsednica Glasbene mladine Hrvatske

Kosovo: Uspehi in težave

Organizacija Glasbene mladine Kosova je bila ustanovljena leta 1960, ko so začele delovati občinske organizacije v Uroševcu, Kosovski Mitrovici, Prizrenu, Djakovici, Peči in Prištini. Delovanje je bilo omejeno na koncerte zbora, orkestra in solistov Radia Priština in nekaterih znanih jugoslovanskih umetnikov. Večje in množičnejše akcije so bile prireditve „z vlakom ali avtobusom v opero“, ko so člani Glasbene mladine odhajali v Skopje ali Beograd na operne in gledališke predstave.

Iz leta v leto je Glasbena mladina Kosova poskušala razširiti članstvo z ustanavljanjem osnovnih organizacij v občinah in občinskih organizacij v pokrajini. Bilo je veliko organizacijskih in kadrovskih problemov in težkih trenutkov. Nekaj let je Glasbena mladina Kosova samo

životala. Delovanje je ponovno začelo lanskega novembra, ko je na pokrajinski konferenci Glasbene mladine Kosova vodstvo prevzela nova skupina izvoljenih aktivistov. Začeli so oživljati že obstoječe občinske organizacije in ustanavljati nove. Za delovanje Glasbene mladine je pokazala veliko razumevanje tudi pokrajinska konferenca zveze socialistične mladine in delo je steklo. Najvažnejše so seveda akcije, ki jih že v prejšnjih letih ni bilo malo in jih je treba nadaljevati. Največje uspehe je Glasbena mladina Kosova dosegla v kvizu, kjer je organizirala tekmovanje v pokrajini ter sodelovala v zveznem delu. Ekipa Glasbene mladine Prištine je dvakrat posegla po najvišjih mestih na zveznem tekmovanju. Leta 1974 je na kvizu Impresionizem v glasbi dosegla prvo mesto, leta 1975 pa na

temo Glasbeni pogledi dr. Vojislava Vučkovića drugo mesto.

Pomembna akcija za popularizacijo Glasbene mladine je Predstaviteljski glasbeni talenti Kosova. V vseh večjih mestih pokrajine so organizirani koncerti, na katerih člani Glasbene mladine spoznavajo najbolj nadarjene učence nižjih glasbenih šol. Poleg tega na koncertih Glasbene mladine Kosova nastopajo tudi nekateri dijaki srednje glasbene šole in študenti prištinske glasbene akademije.

Sodelovanje z drugimi republikami in pokrajinami je skromno in še se bo potrebno potruditi za boljše in bogatejše sodelovanje in izmenjavanje akcij. Tudi v mednarodne akcije Glasbena mladina Kosova ni dovolj vključena. Do sedaj je bilo to sodelovanje omejeno na Jugoslovansko-nemški zborovski teden.

Pričele pa so se nove akcije. Programska aktivnost bo postala bogatejša z ustanavljanjem glasbenih klubov v centrih pokrajine. Glasbena mladina Prištine tak klub že ima in enoletno delovanje je pokazalo lepe uspehe. V tem decembru pa bo organizacija začela s Karavano Glasbene mladine Kosova, akcijo, ki naj bi postala tradicionalna. Sodelovali bodo kosovski glasbeni umetniki, ki bodo izvajali dela skladateljev s Kosova. Takšna programska zasnova bo prav gotovo obogatila našo glasbeno kulturo in našo ustvarjalnost, poleg tega pa bo izvirna zamisel popestrila programsko delovanje Glasbene mladine Kosova. Nalog je še veliko, vendar je ena najvažnejših razširitev članstva in ureditev kadrovskih težav.

VESNA MULIĆ-MARTINOVIĆ
predsednica GM Kosova

Srbija: 25 let plodnega dela

Tudi Glasbena mladina Srbije je aktivno začela kot Društvo prijateljev glasbe in to 27. marca 1954. Danes organizacijo sestavlja 512 osnovnih organizacij s 125 tisoč člani. Osnovne organizacije sestavlja 46 občinskih organizacij. Letno Glasbena mladina Srbije z beografsko Glasbeno mladino organizira okoli 1500 akcij, prireditev, programov...

Glasbena mladina z zavestno aktivnostjo v svojih članih prebujala in razvijala ljubezen do glasbe in drugih umetnosti, ob kvalitetnih glasbenih delih razvijala smisel za lepoto, podpira (po)ustvarjalnost, dograjuje znanje o umetnostih.

Programske aktivnosti Glasbene

mladine Srbije: vse svoje programske akcije prilagaja starosti in znanju svojih članov. Glasbena mladina Srbije uresničuje mnoge oblike dela, med njimi že od vsega začetka tematski koncert, ki ga je imenovala tudi šolski ali kulturnoizobraževalni. Tako prireditve vedno spremlja komentar, ki pomaga članom Glasbene mladine, da bolje spoznajo umetniško delo. Glasbena mladina Srbije ni želela, da bi bili takšni koncerti zamenjava za ure umetnostne vzgoje, želela je bogatiti umetnost v šoli. Glasbena mladina Srbije je podobno kot ostale republiške organizacije začela z akcijo Z vlakom v opero. Danes vlak postaja „glasbena“ kolona avtobu-

sov ali avtomobilov. Abonmajski ciklusi so se prav tako začeli pred 25. leti z delom Glasbene mladine Srbije. Poznamo veliko abonmajev, so različnih barv, vendar imajo nekaj skupnega – njihov program je prilagojen starosti, znanju in potrebam abonmentov, vključuje raznovrstne glasbene zvrsti in izvajalce. Glasbena mladina Srbije stalno skrbi za predstavitev mladih talentov, tako so nastajali programi Mladi za mlade, Zlate stopnice. Mnogi člani Glasbene mladine Srbije in iz drugih republik sodelujejo na kviznih tekmovanjih in akcijah z imenom Glasbeni album. Glasbena mladina Srbije ne pozablja na klubsko dejavnost, povezovanje več vrst

umetnosti... Organizacija pridno sodeluje v medrepubliških izmenjavah, na mednarodnem področju (njeni člani obiskujejo taborne, sodelujejo na zborovskih tednih, izmenjujejo umetnike). Letos pa se je že izteklo deveto Mednarodno tekmovanje Glasbene mladine, ena najuspešnejših mednarodnih aktivnosti, ki vsakokrat privabi mlade umetnike s skoraj vseh celin. Vsako leto nastopajo v drugi glasbeni disciplini.

Povzetek po letošnji številki srbske glasbene revije PRO MUSICA, posvečeni 25. obletnici Glasbene mladine Srbije

Kvizna tekmovanja Glasbene mladine organizirajo v Srbiji že deset let

Na proslavi 25 let Glasbene mladine Srbije je dobila priznanje tudi slovenska Glasbena mladina

Pozdravljena Glasbena mladina, pozdravljena slavljenka!

Zdaj ti je torej 10 let. Celo deklet si že; dandanes mladina tako hitro zori.

Kličem si pred oči podobe tvojega nastajanja, tvoje prve korake, postaje tvojega doraščanja . . . kajti naročeno mi je, naj ti posvetim uvodnik, in to je resna reč.

Spominjam se dobrih stricev, kako so stikali glave pa se dogovarjali o tebi, ki te ni pa ki bodi in ki moraš biti. Da v jugoslovanski družini tvoje sestre že zdavnaj poižvedujejo po tebi in da je za našo mladino sramota, ko je še zmeraj ne-glasbena. Tako so oznanjali in so imeli prav, zato so bili pravi, čeprav so sami bili glasbeni, mladina pa niso bili.

Tvoje zibelke se spominjam, postlala ti jo je ZKPOS in prav je storila; spominjam se Cirilov in Janezov in Marjanov in Milanov in Metk in Milošev in . . . , ki so te zibali in so te imeli radi. Tudi mene je zanašalo tje k tvojim pleničkam, čeprav nisem imel prida izgovora za to. Spominjam se tvojih prvih korakov v ta veliki glasbeni svet malega slovenskega sveta. Prav nič plaho si zakoračila vanj in že si se bila pripravljena sporekati za svoj življenjski prostor! Sprva zgolj republiško dete si počasi postajala občanka te pa spet one od naših komun in to se mi je zmeraj zdelo tako zelo lepo in tako pomembno za otrokov (oprosti, takrat si še bila!) zdrav razvoj; še danes se mi zdi. Zato sem bil hud na vse tiste občine, ki se niso brigale zate, četudi nisem prav vedel, koga naj ozmerjam zaradi tega.

No, tu sem jel tudi že sam zahajati za teboj, srečevala sva se v donečih telovadnicah, v hladnih dvoranah, v nagačenih razredih, v prijaznih avlah. Zmeraj sem se bal tvojega kritičnega pogleda, tvojega pozornega ušesa. Zato sem se tudi zmeraj na vse kriplje trudil in nazadnje moram biti vendarle jaz tebi hvaležen, vem, prav zato, ker si me znala terjati vsega, kar me je skupaj, in ker je bilo med nama že med koncertom in še po njem zmeraj vse do pičice jasno.

Postala si čedna in že kar stasita. Med sestrami iz jugoslovanske družine enaka z enakimi, med sorodnicami iz tujih dežel ne več neznanka. Z glasbenimi odrasleži sedaj za isto mizo, samozavestna, kot mladi znate in se vam prilega. Tudi pri našem zekaosovskem omizju je zmeraj stol zate in opazil sem, da zmeraj, kadar se oglasiš, že vnaprej držim s teboj.

Najrajši te imam, kadar iz tebe govoriš ti sama; ne tvoji očetje, ne tvoji skrbniki, ne tvoji redniki — čast in slava jim vsem po vrsti! temveč ti sama. Z besedo glasbe in z besedo mladosti, dveh večnih vrednot, ki te delata tako vznemirljivo prikupno in tako svojsko.

In vendar ti je šele deset let. Vse življenje je še pred teboj, kot pravimo. Z življenjem pride izkušnja, z izkušnjo modrost. Če boš pametna, se ne boš postarala. Zmeraj bolj boš mlada in zmeraj bolj glasbena. Prav to ti tudi želim ob tem prazniku in ničesar lepšega bi ti ne mogel želeli.

Priznam, da ni to noben uvodnik. Pač nisem uvodničar. Le voščilo je. Za kazen ga objavi na zadnji nemesto na prvi strani!

Objavi ga pa le, saj je iz srca.

JOŽE HUMER,
ki drži s teboj

